

Clima e dunnas han dominà las elecziuns

Ils verds han gudagnà sin donn e cust dals socialdemocrats

DA MARTIN CABALZAR/FMR/SDA

■ **Grazia al support dals socialdemocrats (PS) han il verds gudagnà las elecziuns naziunalas da 2019. Quellas vegnan ad ir en l'istorgia sco «elecziuns dal clima e da las dunnas».** A questa conclusiun vegn il studi Select dal Center da perscrutaziun da ciencias socialas a Losanna ch'ha analisà las elecziuns naziunalas. Pervi dal quità creschent per clima ed ambient han las partidas d'orientaziun ecologica gudagnà marcantamain. Entant ch'ils verds (+6,46%) e verd-liberals (+3,17%) han gudagnà marcantamain vuschs han las quatter partidas guvernamentalas stui nudar perditas: la Partida populara svizra (PPS) in minus da 3,8%, la Partida socialdemocratica (PS) in minus da 2%, la Partida liberala (PLD) in minus dad 1,29% e la Partida cristiandemocratica (PCD) in minus da 0,27%.

Sin cust dals socialdemocrats

Dal studi Select resorta ch'ils socialdemocrats han pers 2019 bunamain in quart da lur electurs als verds. «L'unda verda» saja da declerar cunzunt cun il quità creschent per il clima e quai cunzunt tar electuras ed electurs giuvs. Ils temas clima ed ambient hajan er dominà il cumbat electoral. Summa summarum n'hajan ils verds e verd-liberals dentant betg pudì mobilisar extraordinariamain lur electorat. Betg main che 44% da quels ch'avevan anc elegi 2015 il spectrum verd n'èn tenor il studi insumma betg pli sa participads a las elecziuns. Las vuschs supplementaras per ils verds derivan cunzunt d'antieriurs electurs social-

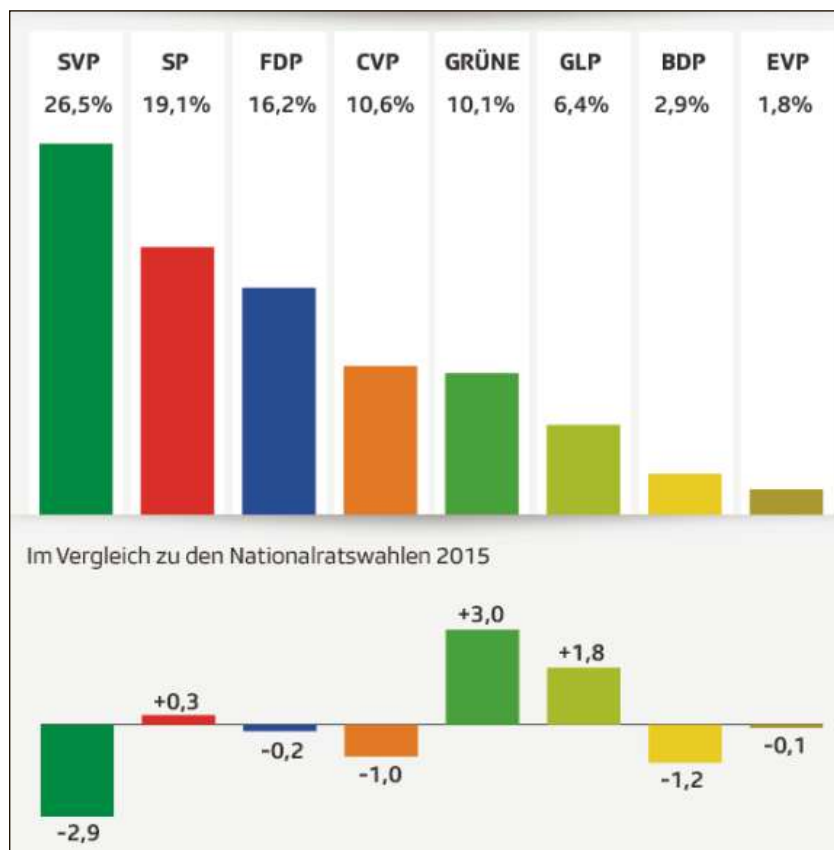
democrats. Quels han apparentamain pudì mobilisar bain la basa da lur partida, han dentant pers bunamain ina quarta da lur aderents als verds. U formulà auter: Radund ina terza verds da 2019 han gi dà 2015 lur vusch als socialdemocrats.

Verd-liberals cun sustegn da dretg e da sanester

En connex cun la debatta dal clima han er ils verd-liberals gudagnà simpatia e vuschs, malgrà che lur electuras ed electurs han demussà tenor il studi considerablmain damain engaschament e cumpetenza ch'ils verds. Ils verd-liberals han pudì pledentar fitg bain persunas sut 35 onns ed er animar bliers anteriurs aderents da la PS e da la PLD da far la midada. Tut en tut, uschia constatescha il studi, hajan ils verd-liberals in electorat pauc stabil. Els han numnadamain pudì salvar mo flaivel dus terzs da lur electurs da 2015. Pli pauc che la mesadad da las persunas ch'avevan anc annunzià la primavaira ch'els elegian candidats verd-liberals han alur er efectivamain fatg quai a l'ocasiun da las elecziuns da l'atun pasà.

PPS perda strusch vuschs ad autras partidas

Las pli grondas difficultads da mobilisar l'atgna aderenza d'ir a vuschar ha suprendentamain la PPS gi, sco quai che la retschertga demussa. Quai cunzunt perquai che tematicas sco migraziun ed asil han strusch giugà ina rolla en la discussiun publica avant las elecziuns. Per l'emprima giada è mo la mesadad dals simpatizants ida a l'urna. Tuttina ha la PPS la pli stabila basa d'electurs. 85% da

Im Vergleich zu den Nationalratswahlen 2015
Il Center da perscrutaziun da ciencias socialas a Losanna ha preschentà il studi «Select» cun analisas da las ultimas elecziuns naziunalas.

MAD

quels ch'han dà gia 2015 lur vusch a la PPS ed èn puspè ids 2019 a l'urna han puspè vuschà per la PPS. La PPS ha dentant regalà il pli pauc vuschs ad autras partidas.

Problems da mobilisaziun tar la PLD e fidaivladad tar la PCD

Er la PLD ha gi dà sbatter cun problems da mobilisar ses electorat. Ella ha pers

sustegn cunzunt tar las dunnas. Da tut las partidas èsi reussi il meglier a la PCD da mobilisar ses electorat, sco quai che la retschertga documentescha. Grazia a la loialtad da ses electurs da tschep ha la partida pudì mantegnair pli u main sia posiziun. Pauc attractiva è la PCD dentant stada per tals ch'èn ids per l'emprima giada ad eleger e per electurs nunliads.

Dunnas elegian pli savens dunnas

Il studi ha er intercuri ils motivs per il success da las dunnas ch'han gudagnà 20 mandats dapli en il Cussegl naziunal. La cumpart da las dunnas è creschida da 32 sin 42 pertschient. Er quà n'haja betg la mobilisaziun giugà la rolla principala. Cunzunt las dunnas èn stadas questa giada pli motivadas d'er eleger dunnas. Quatter da tschintg dunnas, dentant mo bun la mesadad dals umens, han exprimì l'avis ch'els prefereschian – tar cumpetenzas egualas – ina dunna.

Contribuì al success da las dunnas tar las elecziuns dal 2019 han dentant era la gronda publicitad da la chauma da dunnas ed il fatg che las partidas han promovì conscientamain candidaturas da dunnas questa giada.

Vasta basa da datas

Il studi «Select» interquera dapi 1995 il cumportament e la participaziun en connex cun las elecziuns naziunalas. En il rom dal studi han ins interrogà 6664 votantas e votants sco era trais giadas avant e suenter las elecziuns las medemas persunas cun tranter 5000 ed 8000 votantas e votants per questunada. Er èn posiziuns da 2158 candidatas e candidats vegnidas resguardadas en l'analisi. Plinavant han ins analisà il cuntegn dad 87 medias tradiziunalas sco era la preschientscha da candidats e partidas en las medias socialas.